

Sygn. akt III RC 176/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Piszku III Wydział Rodzinny i Nieletnich
w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Katarzyna Zielińska

Protokolant st. sekr. sąd. Urszula Dobrowolska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 grudnia 2015 roku w P.
sprawy z powództwa małoletniego D. C. zastąpionego przez przedstawicielkę ustawową K. W.

przeciwko A. C.

o podwyższenie alimentów

- I. Alimenty, zasądzone wyrokiem Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 25 czerwca 2012 roku w sprawie III RC 159/12, od pozwanego A. C. na rzecz małoletniego powoda D. C. w kwocie po 300 złotych miesięcznie, z dniem 5 maja 2015 roku podwyższa do kwoty po 430 (czteryście trzydzieści) złotych miesięcznie, płatnej z góry do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w terminie płatności którejkolwiek z rat, do rąk przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda K. W..
- II. W pozostałym zakresie powództwo oddała.
- III. Nie obciąża stron opłatami na rzecz Skarbu Państwa.
- IV. Koszty procesu między stronami wzajemnie znosi.
- V. Wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt III RC 176/15

UZASADNIENIE

W dniu 5 maja 2015 roku K. W. jako przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda D. C., wniosła o podwyższenie alimentów, zasądzonych od pozwanego A. C. na rzecz małoletniego powoda wyrokiem Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 25 czerwca 2012 roku w sprawie III RC 159/12, z kwoty po 300 złotych miesięcznie do kwoty po 800 złotych miesięcznie, płatnej na dotychczasowych warunkach, to jest z góry do rąk matki małoletniego powoda, do dnia 10-ego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat.

W uzasadnieniu podniosła, że od czasu zasądzenia alimentów usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda znacznie wzrosły.

Z wyliczeń z ostatniego miesiąca wynika, że koszt utrzymania dziecka wynosi około 1 400 zł miesięcznie, na co składa się m.in. zakup artykułów spożywczych, odzieży, lekarstw, środków czystości, opłata za przedszkole, czynsz za mieszkanie. Małoletni jest pod stałą opieką lekarską ze względu na częste infekcje dróg oddechowych. Wraz z matką mieszka w P. w wynajętym mieszkaniu. Matka małoletniego jest osobą bezrobotną. Zajmuje się wychowaniem syna,

przez co nie ma możliwości zarobkowania. Sprawowanie przez nią bezpośredniej pieczy nad dzieckiem powoduje, że ciężar utrzymania małoletniego powinien obciążać przede wszystkim pozwanego.

Przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda podniosła, że pozwany z zawodu jest elektrykiem. Posiada samochód, garaż, jest współwłaścicielem budynku mieszkalnego położonego w K., a poza tym korzysta z mieszkania swojej siostry. Jest zdrowy i zdolny do pracy.

Pozwany A. C. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu podniósł, że sam upływ czasu od daty zasądzenia ostatnich alimentów nie może przemawiać za zasadnością niniejszego powództwa. Małoletni powód ma obecnie 3 lata i uczęszcza do przedszkola. Jako dziecko zdrowe nie wymaga zwiększonych nakładów finansowych. Pozwany po śmierci matki przejął obowiązki związane z opieką nad niepełnosprawną siostrą W. C., która od urodzenia ma zdiagnozowany zanik mięśni, nie chodzi, wymaga stałej i bezpośredniej opieki osób trzecich. Wyłącznym źródłem utrzymania pozwanego jest pobierane od lipca 2014 roku świadczenie pielęgnacyjne w wysokości 1 200 zł miesięcznie. Pozwany zamieszkuje wspólnie z siostrą w stanowiącym jej własność lokalu mieszkalnym. Nie posiada żadnych wartościowych ruchomości. Jedyny jego majątek stanowi stary, opuszczony, wymagający kapitalnego remontu budynek mieszkalny, odziedziczony po poprzednikach prawnych. Z uwagi na przebyte w maju 2015 roku wieloodłamowe złamanie prawej kości śródstopia, pozwany jest obecnie unieruchomiony, wymaga pomocy innych osób w wykonywaniu wszystkich czynności życia codziennego. Rokowania co do jego wyleczenia nie są pomyślne i najprawdopodobniej w przyszłości pozwany będzie musiał przejść operację i długą rehabilitację.

Pozwany podniósł, że wspólnie z siostrą co miesiąc ponoszą następujące koszty utrzymania gospodarstwa domowego: około 500 zł – czynsz za mieszkanie, około 320 zł – woda, energia elektryczna, internet, telewizja, telefon, około 600-700 zł – zakup żywności i środków higieny osobistej, około 200 zł – zakup leków. Ponadto pozwany ponosi koszty utrzymania wspomnianego wyżej budynku mieszkalnego, związane z częściowym jego opaleniem oraz podatkiem od nieruchomości, wynoszące 200-300 zł miesięcznie. Z uwagi na stosunkowo niską kwotę otrzymywanego przez siostrę świadczenia rentowego w kwocie około 1 000 zł miesięcznie, pozwany całość uzyskiwanego świadczenia pielęgnacyjnego przeznacza na bieżące funkcjonowanie i zapewnienie niezbędnego minimum życiowego.

Wobec powyższego kwota żądanych alimentów jest, w ocenie pozwanego, wygórowana oraz nie odpowiada usprawiedliwionym potrzebom małoletniego powoda i aktualnym możliwościom zarobkowym pozwanego, który z uwagi na konieczność zapewnienia opieki niepełnosprawnej siostrze oraz problemy zdrowotne, pozbawiony jest jakiegokolwiek możliwości zarobkowania. Ponadto pozwany, oprócz uiszczanej systematycznie kwoty alimentów, kupuje małoletniemu żywność, odzież i zabawki.

Pozwany nie zgodził się z twierdzeniami matki małoletniego powoda, że w związku z tym, iż wypełnia ona obowiązek alimentacyjny poprzez osobiste starania o wychowanie dziecka, pozostałe koszty utrzymania w całości winien ponieść pozwany. Pozwany podniósł, że matka małoletniego w prawdzie sprawuje bezpośrednią opiekę na synem, jednakże posiada wyższe wykształcenie pedagogiczne, w związku z czym, w odróżnieniu od pozwanego, posiada bardzo duże możliwości zarobkowe. Ponadto mieszka ona wspólnie z babcią w należącym do niej lokalu mieszkalnym, która partycypuje w kosztach jej utrzymania oraz pomaga jej w opiece nad dzieckiem.

Sąd ustalił, co następuje:

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2012 roku w sprawie III RC 159/12 Sąd Rejonowy w Łomży zasądził od A. C. na rzecz małoletniego D. C. alimenty w kwocie po 300 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 lipca 2012 roku, płatne z góry do dnia 10-ego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, do rąk matki małoletniego K. W..

(dowód: wyrok z dnia 25.06.2012r. k. 10 akt sprawy III RC 159/12 Sądu Rejonowego w Łomży)

D. C., urodzony (...), miał wówczas 4 miesiące. Był zdrowym dzieckiem. Mieszkał z matką w wynajętym mieszkaniu. Rodzice małoletniego od kwietnia 2012 roku nie pozostawali w związku nieformalnym.

Matka małoletniego, K. W., nigdzie nie pracowała. Zarejestrowana była jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Za wynajem mieszkania płaciła 350 zł miesięcznie, za wodę 20 zł miesięcznie, za energię elektryczną 100 zł miesięcznie i za gaz 65 zł miesięcznie. Otrzymywała zasiłek rodzinny w wysokości 68 zł miesięcznie i do lipca 2012 roku zasiłek okresowy w kwocie 220 zł. Z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymywała także 150 zł na zakup żywności. W utrzymaniu pomagali jej rodzice.

Ojciec małoletniego, A. C., utrzymywał się ze świadczenia pielęgnacyjnego w kwocie 520 zł miesięcznie z tytułu opieki nad matką. Innych źródeł dochodu nie posiadał. Był współwłaścicielem budynku mieszkalnego, posiadał garaż, samochód marki D. (...) oraz motorower.

(dowód: odpis skrócony aktu urodzenia k. 3, zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy z dnia 22.05.2012r. k. 4 akt sprawy III RC 159/12 Sądu Rejonowego w Łomży)

Obecnie małoletni D. C. ma 3 lata i 9 miesięcy. Cierpi na nawracające infekcje dróg oddechowych, w związku z czym wymaga częstego leczenia. Uczęszcza do Przedszkola Miejskiego (...) w P..

K. W. ma 36 lat i wyższe wykształcenie pedagogiczne. Nie pozostaje w związku małżeńskim ani w związku nieformalnym. Oprócz małoletniego D. C. nie ma nikogo na utrzymaniu. Od dnia 1 czerwca 2015 roku zatrudniona jest w Stowarzyszeniu (...) na stanowisku opiekunki dziecięcej w wymiarze 1/2 etatu, za wynagrodzeniem w wysokości 676,08 zł netto miesięcznie. Wraz z synem mieszka w P. w wynajętym lokalu mieszkalnym o powierzchni 24,44 m². Korzysta z pomocy finansowej swoich rodziców, I. i F. B. małż. W., którzy opłacają czynsz za wynajmowane przez nią mieszkanie w wysokości 700 zł miesięcznie i rachunki za energię elektryczną w wysokości 60 zł miesięcznie, a także co miesiąc przekazują od 150 do 300 zł na utrzymanie małoletniego wnuka D. C..

K. W., jako matka samotnie wychowująca dziecko, zwolniona jest z opłaty miesięcznej za czas pobytu dziecka w przedszkolu. Korzysta także z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w P. w postaci dożywiania dziecka w przedszkolu. Ponosi jedynie koszt 1 zł dziennie będącego różnicą między kosztem wyżywienia (5 zł dziennie), a dofinansowaniem z opieki społecznej (4 zł dziennie). Odpłatność za pobyt małoletniego D. C. w przedszkolu za miesiąc wrzesień 2015 roku wyniosła 12 zł, a za miesiąc październik 2015 roku – 22 zł.

K. W. leczy się z powodu choroby przewlekłej – nieswoistego zapalenia jelit. Stale przyjmuje leki, których koszt zakupu wynosi 180 zł miesięcznie.

(dowód: umowa najmu lokalu mieszkalnego k. 48; zaświadczenie lekarskie k. 50 i 51; informacja Dyrektora Przedszkola Miejskiego nr 1 w P. k. 52, 68 i 75; zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 54; zaświadczenie z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w P. k. 53; zeznania świadków I. W. k. 60v-61 i F. W. 61v-62; zeznania ustawowej przedstawicielki małoletniego powoda k. 62-62v)

A. C. ma 56 lat. Z zawodu jest technikiem-elektronikiem. Posiada również ukończony kurs operatora wózków widłowych. Jest rozwiedziony. Nie pozostaje w związku nieformalnym. Oprócz małoletniego D. C. nie ma nikogo na utrzymaniu.

A. C. mieszka u siostry W. C., nad którą od maja 2014 roku sprawuje opiekę. W. C. od urodzenia jest osobą niepełnosprawną, nie chodzącą, wymagającą opieki osób trzecich. Otrzymuje ona rentę w wysokości około 1 000 zł. A. C. za sprawowanie opieki nad siostrą otrzymuje świadczenie pielęgnacyjne, z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w wysokości 1 200 zł netto miesięcznie. Od 1 stycznia 2016 roku świadczenie to będzie wynosiło 1 300 zł netto miesięcznie. W opiece nad siostrą A. C. pomaga pielęgniarka środowiskowa. W ciągu dnia A. C. dysponuje czasem wolnym, około 3 godziny przed południem i około 3 godziny po południu.

A. C. prowadzi z siostrą wspólne gospodarstwo domowe. Po połowie ponoszą co miesięczne koszty utrzymania mieszkania w wysokości: około 400 zł – czynsz, 100 zł – energia elektryczna, 35 zł – abonament telewizyjny, 50 zł – internet, 25 zł – telefon stacjonarny. A. C. opłaca także swój telefon komórkowy w wysokości 50 zł miesięcznie oraz kupuje siostrze stosowne plastry i preparaty przeciwoleżynowe, na co wydaje 150 zł miesięcznie.

A. C. kuleje na prawą nogę na skutek doznanego w maju 2015 roku wieloodłamowego złamania kości śródstopia.

A. C. jest współwłaścicielem w udziale $\frac{3}{4}$ części nieruchomości – działki gruntu o powierzchni 163 m², położonej w K., zabudowanej niezamieszkałym budynkiem mieszkalnym wymagającym generalnego remontu. Ponosi opłaty związane z utrzymaniem tej nieruchomości. Ponadto jest właścicielem garażu położonego w K..

(dowód: decyzja MOPS w K. z dnia 14.08.2014r. k. 9; zaświadczenie lekarskie k. 11; zeznania pozwanego k. 34, 62v-63v)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, a w szczególności zeznań stron i świadków oraz dokumentów złożonych przez strony i dokumentów znajdujących się w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Łomży III RC 159/12. Sąd dał wiarę w całości dowodom z dokumentów, zaś dowodom z zeznań stron i świadków w zakresie wyżej opisanym.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 133 § 1 kro rodzice zobowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dzieci, które nie są jeszcze w stanie utrzymywać się samodzielnie. Tak, więc od chwili urodzenia zobowiązani są do dostarczania dzieciom środków utrzymania i wychowania.

Z przepisu powyższego wynika, że rodzice mogą być zwolnieni od świadczeń alimentacyjnych w stosunku do dziecka tylko wtedy, gdy dziecko jest w stanie utrzymać się samodzielnie i nie pozostaje w niedostatku lub posiada własny majątek, a dochody z tego majątku wystarczają na całkowite pokrycie jego kosztów utrzymania lub wychowania. We wszystkich innych wypadkach na rodzicach ciąży stanowiący obowiązek utrzymania dziecka, ograniczony tylko ich możliwościami zarobkowymi i majątkowymi.

Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 kro).

Przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumie się takie potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu, odpowiednio do wieku i uzdolnień, prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Zgodnie z art. 96 kro, rodzice są obowiązani troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka. Stosownie do tej dyrektywy rodzice są obowiązani zapewnić dziecku środki do zaspokojenia zarówno jego potrzeb fizycznych (wyżywienia, mieszkania, odzieży, higieny osobistej, leczenia w razie choroby), jak i duchowych i kulturalnych, także środki wychowania i kształcenia według zdolności, dostarczania rozrywek i wypoczynku.

Rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonanie obowiązku stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Są obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06 stycznia 2000r. w sprawie I CKN 1077/99, LEX nr 51637).

Przez możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego należy rozumieć nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane, lecz także zarobki i dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych.

Zgodnie z treścią art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego, w tym podwyższenia, obniżenia lub uchylenia alimentów.

Przez zmianę stosunków rozumie się zmianę usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zmianę możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, istotne zwiększenie lub zmniejszenie się możliwości zaspokajania potrzeb własnymi siłami. Rozstrzygnięcie oparte na podstawie art. 138 kro polega na porównaniu stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się wyroku zasądzającego alimenty ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich zmianie.

Zadaniem Sądu w niniejszej sprawie było zatem ustalenie, czy po zasądzeniu alimentów w dniu 25 czerwca 2012 roku, w sprawie III RC 159/12, nastąpiła istotna zmiana okoliczności w zakresie sytuacji rodzinnej, osobistej i zarobkowej zobowiązanego oraz w zakresie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, uzasadniająca zamianę dotychczasowej wysokości alimentów. Dlatego też Sąd przede wszystkim porównał, po pierwsze, jak kształtowały się usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda w dacie poprzedniego ustalenia obowiązku alimentacyjnego, a jak w czasie orzekania w niniejszej sprawie, a po wtóre - porównał możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego we wskazanych wyżej okresach.

Od daty zasądzenia ostatnich alimentów upłynęły ponad trzy lata. Niewątpliwie zatem wzrosły usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda. Wiąże się to bowiem z jego dorastaniem. Zdaniem Sądu Najwyższego, które Sąd orzekający w pełni podziela, różnica wieku dziecka spowodowana upływem czasu od daty orzeczenia określającego wysokość alimentów, sama przez się uzasadnia wzrost potrzeb uprawnionego do alimentów (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 1965r. w sprawie I CZ 135/64, niepubl.).

W dacie ostatniego wyrokowania małoletni powód miał 4 miesiące. Obecnie ma 3 lata i 9 miesięcy. Znajduje się w fazie intensywnego rozwoju. Jego potrzeby są znacznie wyższe niż w 2012 roku. Małoletni potrzebuje co kilka miesięcy nowej odzieży, butów. Z uwagi na nawracające infekcje dróg oddechowych wymaga częstego leczenia. Ponadto powstają zwiększone wydatki związane z żywieniem i edukacją małoletniego. W ocenie Sądu, koszty związane z jego utrzymaniem i zaspokajaniem usprawiedliwionych potrzeb kształtują się na poziomie około 800 złotych miesięcznie.

Sytuacja matki małoletniego powoda również uległa zmianie. K. W. od dnia 1 czerwca 2015 roku pracuje i z tego tytułu osiąga stały dochód w wysokości 676,08 zł netto miesięcznie. Jest to jednak kwota niewystarczająca na pokrycie wszystkich niezbędnych wydatków, dlatego K. W. korzysta z pomocy finansowej rodziców i opieki społecznej. Należy podnieść, że matka małoletniego powoda nie jest w stanie sama sprostać ciągle rosnącym kosztom związanym z utrzymaniem i wychowaniem dziecka. W tym miejscu należy zaznaczyć, że rodzice małoletniego powoda nie są zobowiązani do zaspokajania finansowych potrzeb dziecka w częściach równych. Zgodnie z treścią art. 135 § 2 kro, wykonywanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, może polegać także, w całości lub części, na osobistych staraniach o jego utrzymanie lub wychowanie. Małoletni powód znajduje się pod bezpośrednią opieką matki, która sama czyni starania o jego rozwój umysłowy i fizyczny, co wiąże się z nakładem osobistej pracy wychowawczej. W tej sytuacji ciężar finansowy utrzymania dziecka powinien spoczywać w znacznej mierze na pozwanym.

Pozwany A. C. z tytułu świadczenia pielęgnacyjnego uzyskuje stały dochód w wysokości 1 200 zł netto miesięcznie. Od ostatniego wyrokowania nie zmieniły się możliwości zarobkowe pozwanego, który najpierw z uwagi na sprawowaną opiekę nad matką, a potem siostrą, nie ma możliwości podjęcia zatrudnienia. Znacząco jednak zwiększył się miesięczny dochód pozwanego, z kwoty 520 zł na kwotę 1200 zł, a od 1 stycznia 2016 roku na 1300 zł. W ocenie Sądu powinno to znaleźć odzwierciedlenie w wysokości alimentów.

Trudna sytuacja rodzinna i materialna pozwanego nie zwalnia go z obowiązku łożenia na utrzymanie i wychowanie małoletniego powoda. Małoletni powód nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie i to na rodzicach ciąży obowiązek dostarczenia mu środków utrzymania i wychowania.

Należy również wskazać, że pozwany posiada majątek i powinien dołożyć należytej staranności w celu uzyskiwania z tego tytułu dochodów – wynajem, sprzedaż.

Zważywszy na wiek, stan zdrowia, zawód i doświadczenie pozwanego, a także jego stały dochód i możliwość uzyskiwania dodatkowego dochodu z majątku, uznać należy, że pozwany jest w stanie wywiązywać się z podwyższonego o 130 zł obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniego powoda.

Mając powyższe na uwadze Sąd, w oparciu o przepis art. 138 kro, art. 133 § 1 kro i art. 135 § 1 i § 2 kro, alimenty zasądzone wyrokiem Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 25 czerwca 2012 roku w sprawie III RC 159/12 od pozwanego A. C. na rzecz małoletniego powoda D. C. w kwocie po 300 zł miesięcznie, z dniem 5 maja 2015 roku, to jest z dniem wniesienia pozwu w niniejszej sprawie, podwyższył do kwoty po 430 zł miesięcznie, płatnej z góry do dnia 10-ego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w terminie płatności którejkolwiek z rat, do rąk przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda K. W., zaś w pozostałej części powództwo oddalił.

W ocenie Sądu alimenty w tej wysokości są adekwatne do wieku i usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda oraz możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego. Pozostałą kwotę brakującą na utrzymanie dziecka powinna łożyć jego matka.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c, zaś o kosztach procesu w oparciu o art. 100 k.p.c.

Wyrokowi w punkcie podwyższającym alimenty Sąd nadał rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.